

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ንግድ ሚኒስቴር

የመሰረታዊ የንግድ ዕቃዎች ለህበረሰቡ ለማሰራጨት ተሻሽሎ

የወጣ መመሪያ ቁጥር 552/2013

ግንቦት 2008 ዓ.ም

አዲስ አበባ

መግቢያ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ንግድ ሚኒስቴር፣ ከመሰረታዊ የንግድ ዕቃዎች መሀከል ለህብረተሰቡ ለምግብ ፍጆታ ከሚውሉት ሸቀጦች ስኳር፣ ፖልም የምግብ ዘይት፣ ስንዴና የስንዴ ዱቄት ከፍተኛ የዋጋ ጭማሪ የታየባቸውን እና ይኸው ክስተት በህብረተሰቡ የእለት ተዕለት ኑሮ ላይ አሉታዊ ተፅእኖ ያስከተሉትን በጥናት በመለየት ግብይታቸውና ስርጭታቸው ላይ ክትትልና ቁጥጥር ማድረግ ጠቀሜታ እንዳለው የታመነበት በመሆኑ፤

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት በኑሮ ውድነት የተነሳ በህብረተሰቡ ላይ የደረሰውን ተጽእኖ ለመቀነስና ገበያውን ለማረጋጋት ሲል በከፍተኛ ዋጋ ገዝቶ በድጎማ በዝቅተኛ እና በመካከለኛ የኑሮ ደረጃ ላይ ላሉ የህብረተሰብ ክፍሎች ለማሰራጨት የሚያቀርባቸውንና ቀደም ሲል ያሰራጩቸውን የምግብ ፍጆታ ሸቀጦች ለታለመላቸው ዓላማ እንዲውሉ ለማስቻል በፌዴራል መንግስቱ፣ በክልል መንግስታት፣ ተጠሪነታቸው ለፌዴራሉ መንግስት በሆኑ የከተማ አስተዳደሮች እና በመላ ሀገሪቱ በተዋረድ በሚገኙ የመንግስት አስተዳደር እና ሌሎች አካላት ጨምሮ ሸቀጦቹን በመግዛት፣ በመሸጥ ፣ በማጓጓዝ፣ በማከማቸት ለህብረተሰቡ በማሰራጨትና መሰል ተግባራት ሂደት ውስጥ ስለሚኖራቸው ድርሻና ኃላፊነት ወጥነት ያለው የአፈፃፀም፣ የክትትል፣ የድጋፍ አሰጣጥና የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ንግድ ሚኒስቴር፣ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የአስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 ዓ.ም አንቀጽ 22 ንዑስ አንቀጽ 8 መሠረት ይዟል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ የመመሪያው አካሄድ

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ "መሰረታዊ የንግድ ዕቃዎች መሐከል ስኳር፣ ፖልም የምግብ ዘይት፣ ስንዴና የስንዴ ዱቄት ለህብረተሰቡ ለማሰራጨት ተሻሽሎ የወጣ መመሪያ ቁጥር **552/2013** ጋር ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ዓላማ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት፣ በየጊዜው በህብረተሰቡ ላይ የሚታየው የኑሮ ውድነት በህብረተሰቡ ላይ እያሳደረ ያለውን ተፅእኖ ለመቀነስ እና ገበያውን ለማረጋጋት ሲል በከፍተኛ ዋጋ ገዝቶ በድጉማ በዝቅተኛ እና በመካከለኛ የኑሮ ደረጃ ላይ ላሉ የህብረተሰብ ክፍሎች ለማሰራጨት የሚያቀርባቸውንና ቀደም ሲል ያሰራጩቸውን የምግብ ፍጆታ ሽቀጦች በታለመላቸው ዓላማ መሰረት ለሽማግሌ ህብረተሰብ እንዲደርስ በማድረግ የድጉማው ተጠቃሚ እንዲሆን ለማስቻል ነው፡፡

3. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

1. "ሚኒስቴር" ወይም "ሚኒስትር" ማለት የንግድ ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፡፡
2. "ክልል" ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 47 ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከቱትን ማለት ሲሆን ለዚህ መመሪያ አፈፃፀም ሲባል የአዲስ አበባ እና የድሬደዋ ከተማ አስተዳደርንም ይጨምራል፤ እንዲሁም በንግድ ሕጉ "ጠቅላላ ግዛት" የሚለው "ክልል" ተብሎ ይነበባል፤
3. "መሰረታዊ ሽቀጥ" ማለት በዚህ መመሪያ መሰረት መሰረታዊ የንግድ ዕቃዎች መሐከል ስኳር፣ ፖልም የምግብ ዘይት፣ ስንዴና የስንዴ ዱቄት የሚባሉትን ከሽማግሌ የየዕለት ፍላጎት ጋር የተገናኘ የንግድ ዕቃዎች እና ሚኒስትሩ በጥናት በመለየት ግብይታቸውና ስርጭታቸው ላይ ክትትልና ቁጥጥር የሚደረግባቸው ሽቀጦች ናቸው፡፡
4. "ቢሮ" ማለት የክልል ንግድ እና ኢንዱስትሪ ቢሮ ወይም ሌላ የሚመለከተው ቢሮ ወይም የክልል ኢንቨስትመንት ፈቃድ ለመስጠት ስልጣን የተሰጠው አካል ነው፡፡

5. "የመንግስት የልማት ድርጅት" ማለት በመንግስት የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 25/1984 ዓ.ም የተሰጠው አጠቃላይ ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት የምግብ ፍጆታ ሽቀጦችን በማሰራጨት ሂደት ተሳታፊ የሆኑት የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት፣ የኢትዮጵያ ንግድ ድርጅት (አለ በጀምላ) እና የስኳር ኮርፖሬሽንን ብቻ ይይዛል፤
6. "የዱቄት ፋብሪካ" ማለት በዚህ መመሪያ መሰረት ስንዴን ገዝቶና ፈጭቶ የስንዴ ዱቄትን ለጅምላ ወይም ለቸርቻሪ ነጋዴ ወይም ለዳቦ ቤት በቀጥታ ለማከፋፈል በትስስሩ ውስጥ የተካተቱ በመንግስት ወይም በግል ባለቤትነት የተቋቋመ ድርጅት ነው፤
7. "ኛርቻሮ ሻጭ" ማለት በንግድ አሰራርና ሽማግሌ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 የተሰጠው አጠቃላይ ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት መሰረታዊ ሽቀጦችን በማሰራጨት ሂደት ተሳታፊ የሆኑትን ብቻ ይመለከታል፡፡
8. "ሽማግሌ" ማለት በንግድ አሰራርና ሽማግሌ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 የተሰጠው አጠቃላይ ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት መሰረታዊ ሽቀጦችን ለራሱ ወይም ለቤተሰቡ ፍጆታ የሚገዛ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡
9. "የህብረት ስራ ማህበራት" ማለት በህብረት ስራ ማህበራት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር - 147/1991 ዓ.ም የተሰጠው አጠቃላይ ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት ከመሰረታዊ የንግድ እቃዎች መሀከል ከፍተኛ የዋጋ ጭማሪ የታየባቸው እና በህብረተሰቡ የየዕለት ኖሮ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያስከተሉ የምግብ ፍጆታ ሽቀጦችን በማሰራጨት ሂደት ተሳታፊ የሆኑትን ብቻ ይይዛል፤
10. "የሽማግሌ ህብረት ስራ ማህበራት" ማለት በህብረት ስራ ማህበራት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር -147/1991 ዓ.ም ተሰጠው አጠቃላይ ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት ከመሰረታዊ የንግድ እቃዎች መሀከል ከፍተኛ የዋጋ ጭማሪ የታየባቸው እና በህብረተሰቡ የየዕለት ኖሮ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያስከተሉ የምግብ ፍጆታ ሽቀጦችን በማሰራጨት ሂደት ተሳታፊ የሆኑትን ብቻ ይይዛል፤

11. "አስተዳደራዊ እርምጃ" ማለት ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ ለዚህ መመሪያ ተፈጻሚነት ሲባል እንደ አስፈላጊነቱ ህግ ተላልፈው በሚገኙ አስመጪ/አቅራቢ ድርጅቶች፣ ህብረት ስራ ማህበራት ዩንየኖች፣ የመሰረታዊ ህብረት ስራ ማህበራት፣ ዱቄት ፋብሪካዎች፣ ቸርቻሪ ነጋዴዎች ወደ ህግ ከመወሰዱ በፊት ነጋዴው ጥፋቱን አውቆ ተፀፅቶ እንዲታረም ወይም በከፊልና በሙሉ ከሂደቱ የሚታገድበትን የሚጨምር በየደረጃው የሚወሰድ አስተዳደራዊ እርምጃ ነው።

12. "አገልግሎት ሰጪ" ማለት በአዋጅ 686/02 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ መሰረት መሰረታዊ ሽቀጦችን በግብአትነት ተጠቅሞ እሴት በመጨመር በቀጥታ ለህብረተሰቡ ምርቱን ወይም አገልግሎቶቹን የሚያቀርብ የንግድ ተቋም ሆኖ ለዘይት እና ስንዴ ዱቄት ስርጭት ማንኛውንም ሪዞርቶች እና ባለ ኮከብ ሆቴሎችን አያካትትም።

13. "ግብረ ሀይል" ማለት ከመሰረታዊ የንግድ እቃዎች መሀከል ከፍተኛ የዋጋ ጭማሪ የታየባቸው እና በህብረተሰቡ የየዕለት ኑሮ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ያስከተሉ የምግብ ፍጆታ ሽቀጦችን በዚህ መመሪያ መሰረት የክትትል፣ ድጋፍ አሰጣጥና ቁጥጥር ተግባራትን ለማከናወን ከፌደራል መንግስቱ እንስቶ በመላ ሀገሪቱ በተዋረድ በሚገኙ በመንግስት አስተዳደር እርከኖች ደረጃ የሚቋቋም አካል ነው።

14. "ዳቦ ጋጋሪ" ማለት በዚህ መመሪያ መሰረት የስንዴ ዱቄት ትስስር ከተፈጠረላቸው ዱቄት ፋብሪካዎች ገዝቶ በመጋገር በተተመነው ዋጋና መጠን ልክ ለሸማቹ ወይም ለቸርቻሪ የሚሸጥ ድርጅት ነው።

15. "ዳቦ ቤት" ማለት በዚህ መመሪያ በተፈጠረው የስርጭት ትስስር መሰረት በራሱ ድርጅት ጋግሮ ወይም ከዳቦ ጋጋሪ ገዝቶ ዳቦ ለሸማቹ የሚሸጥ ወይም የሚቸረኸር ንግድ ተቋም ነው።

16. እስመጪ” ማለት በዚህ መመሪያ መሰረት የፓልም ምግብ ዘይት ወይም ጥሬ ስንዴ ወይም ስኳር የተባሉትን የንግድ እቃዎች በየብስ ወይም በባህር ወይም በአየር ከውጪ ወደ ውስጥ የሚያስመጣ ህጋዊ ሰው/ነጋዴ ነው።

4. የተፈጻሚነት ወሰን

1. ይህ መመሪያ የግብረ ህይል ኮሚቴዎች፣ የመንግስት የልማት ድርጅቶች፣ የፓልም የምግብ ዘይት አስመጪዎች/አቅራቢዎች፣ የህብረት ስራ ማህበራት ዩንየኖች፣ የዱቄት ፋብሪካዎች፣ ዳቦ ጋጋሪዎች፣ ዳቦ ቤቶች፣ ህብረት ስራ ማህበራት፣ ችርቻሮ ሻጮች፣ የሽማግሌ ህብረት ስራ ማህበራት እና ሽማግሌ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

2. ይህ መመሪያ በሚከተሉት አካላትና የምግብ ሽቀጦች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም፡

2.1. ስንዴ ከመንግስት ሳይሆን ከነጻ ገበያ የሚገዙና በስርጭት ትስስር ውስጥ ያልተካተቱ የዱቄት ፋብሪካዎች እና አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች፣ ብስኩት ፋብሪካዎች፣ ጣፋጭ ምግብ ቤቶች፤

2.2. መንግስት አምርቶትም ይሁን ከውጭ ገዝቶና ዋጋ ተምኖ ከሚያሰራጩባቸው ውጭ ያሉ ሽቀጦች ላይ የተሰማሩ ንግድ ድርጅቶችን፣ ነጋዴዎችን፤

2.3. የCrude RBD ድፍድር/ያልተጣራ ፓልም ዘይት እንዲያመጡ ተፈቅዶላቸው በራሳቸው ከውጪ አስመጥተው ለሌሎች ምርቶች በግብአትነት ለመጠቀም የተዘጋጁ ምርቶች (shortening) ላይ ይህ መመሪያ ተፈጻሚ አይሆንም፤

2.4. የፓልም የምግብ ዘይት ያልሆኑ ሌሎች የምግብ ዘይት ዓይነቶች ከቅባት እህሎች፣ ከአኩሪ አተር እና ሌሎችም የሚገኙ የምግብ ዘይት ዓይነቶችን አምራች፣ አከፋፋይ፣ ችርቻሪዎች ላይ ይህ መመሪያ ተፈጻሚ አይሆንም፤

ክፍል ሁለት

2. የግብረ ሀይል ስለማቋቋም፣ ተግባርና ኃላፊነት

2.1. ግብረ ሀይል ስለ ማቋቋም

በፌዴራል መንግስት፣ በክልል እና በመላ ሀገሪቱ በተዋረድ የሚገኙ በዞን፣ በክፍለ ከተማ፣ በልዩ ወረዳ፣ በወረዳና እንደ አስፈላጊነቱ ከወረዳ በታች ባሉ በመንግስት አስተዳደር አካላት ደረጃ ይቋቋማል።

2.2. ስለ ግብረ-ኃይል አባላት

1. የፌዴራል መንግስት ግብረ-ኃይል ኮሚቴ አባላት

ሀ/ የንግድ ሚኒስቴር.....	ሰብሳቢ
ለ/ የንግድ ውድድርና የሽማግሌ ጥበቃ ባለስልጣን.....	አባል
ሐ/ ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር.....	አባል
መ/ የኢትዮጵያ የምግብና መድሃኒት ቁጥጥር ባለስልጣን.....	አባል
ሠ/ የሁሉም የክልል ንግድ ቢሮዎችና ከተማ አስተዳደሮች ኃላፊዎች	አባል
ረ/ የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርትና ሎጂስቲክ አገልግሎት	አባል
ሰ/ የፌዴራል ኅብረት ሥራ ኤጀንሲ.....	አባል
ሸ/ የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን.....	አባል
ቀ/ የፓልም የምግብ ዘይት አስመጪ ድርጅቶች.....	አባል
በ/ የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት.....	አባል
ተ/ ስኳር ኮርፖሬሽን.....	አባል
ቸ/ የመረጃና ደህንነት ኤጀንሲ.....	አባል

2. የክልል/ከተማ አስተዳደር ግብረ ሀይል አባላት

ሀ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር ንግድ ቢሮ.....	ሰብሳቢ
ለ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር ፍትህ ቢሮ	አባል

ሐ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር ፖሊስ.....አባል

መ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር ህብረት ስራ ኤጀንሲ.....አባል

ረ/ በክልሉ ወይም ከተማ አስተዳደሩ የፓልም የምግብ ዘይት አስመጪዎች.....አባል

ሰ/ በክልሉ ወይም ከተማ አስተዳደሩ የሚገኙ የእህል ንግድ ቅርንጫፍ ማዕከላትአባል

ሸ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር ህ/ስ/ማ ማስፋፊያና ማደራጃ ኤጀንሲ ሃላፊዎች.....አባል

ቀ/ የክልል/ከተማ አስተዳደር የተመረጡ ዱቄት ፋብሪካ ባለቤቶች.....አባል

3. የዞን/ከተማ አስተዳደር / ክፍለ ከተማ ግብረ ሀይል አባላት

ሀ/ የዞን/ከተማ አስተዳደር/ክፍለ ከተማ ንግድ ጽ/ቤቶች.....ሰብሳቢ

ለ/ የዞን ህብረት ስራ ኤጀንሲዎች..... አባል

መ/ በዞን/ከተማ በፓልም የምግብ ዘይት እና ስኬር ክፍፍል ተሳታፊ የሆኑ የሽማች ህ/ስ/ማ ዩንዮኖች፣ መሰረታዊ/ህ/ስ/ማማህበራት፣.....አባል

ሠ/ የእህል ንግድ ድርጅት ቅርንጫፍ ማስፋፊያ ማዕከላት.....አባል

4. የወረዳ ግብረ ሀይል አባላት

በቢሮዎች እንደየ ክልላቸው እና ከተማ አስተዳደሮች ተጨባጭ ሁኔታ ተገቢነት ያላቸው አካላትን ያካተተ የወረዳ ግብረ ሀይል ኮሚቴዎች እንዲቋቋሙ ያደርጋሉ።

ክፍል ሶስት

3. በመሰረታዊ ሽቀጦች አቅርቦትና ስርጭት ውስጥ ያሉ ባለድርሻ አካላት ተግባርና ኃላፊነት

3.1. ንግድ ሚኒስቴር

- የመሰረታዊ ሽቀጦች አቅርቦት፣ ክፍፍልና ስርጭት እንዲኖር ክልሎች እና ከተማ አስተዳደሮችን ባሳተፈ ሁኔታ መረጃ ይሰበስባል፣ የማስፈጸሚያ እቅድ ያዘጋጃል፣ ያፀድቃል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
- አስመጪዎች/አቅራቢ ድርጅቶች ከግሉ ዘርፍ የሚመረጡበትን መስፈርቶች ያዘጋጃል፣ ይመለምላል፣ ያሰማራል፤
- የመሰረታዊ ሽቀጦች ግዢ እንዲካሄድ ለአስመጪዎች/አቅራቢ ድርጅቶች ከሚመለከታቸው አካላት ድጋፍ እንዲያገኙ ያስተባብራል አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
- የአስመጪዎች፣ ቸርቻሪዎችን የሥርጭት የአሰራር ስርዓት ይዘረጋል፣ በተተመነው ዋጋ መሰረት መሸጡን ይከታተላል ይቆጣጠራል፤
- የአለም አቀፍ እና የሀገር ውስጥ የመሰረታዊ ሽቀጦች የመግዢያ ዋጋን መሰረት በማድረግ እንደ አስፈላጊነቱ በየግማሽ ዓመቱ ወይም ባነሰ ጊዜ የዋጋ ግንባታ ያደርጋል፣ ለአስመጪዎች/አቅራቢ ድርጅቶችና ለቸርቻሪ ነጋዴዎች የመሸጫ ዋጋና የትርፍ ምጣኔን ይወስናል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ለህብረተሰቡ እና ለተዋናዮች በህዝብ ማስታወቂያ ያሳውቃል፤
- ወርሃዊ፣ የሩብ ዓመት፣ የግማሽ ዓመትና ዓመታዊ እቅዶችን፣ የአፈፃፀም ሪፖርቶችን እያዘጋጀ ለግብረ ሃይሉና ለሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ያቀርባል፤
- የፓልም የምግብ ዘይት አስመጪ ድርጅቶች የሚያስመጡትን የፓልም የምግብ ዘይት አይነት እና የጥራት ደረጃ ይለያል፣ ይወስናል፤

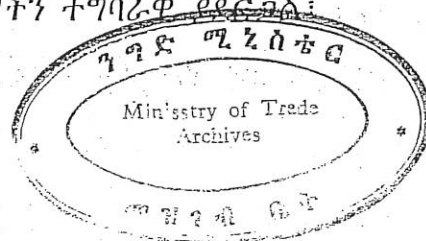
- የፓልም የምግብ ዘይት አስመጪ ድርጅቶች የሚያስመጡትን የፓልም የምግብ ዘይት መጠን፣ በፓኬጅ ባለ (3 ሊ፣5ሊ፣10ሊ፣20ሊ፣25ሊ) ይወስናል፤
- የመሰረታዊ ሽቀጦች ከተቀመጠው የሥርጭት ሥርዓት ውጭ በሚያካማቹ፣ በሚያንጉዙና በሚያሰራጩ አስመጪዎች/አቅራቢ ድርጅቶች፣ ቸርቻሪዎች ላይ የእርምት አስተዳደራዊ ወይም ህጋዊ እርምጃ ይወስዳል፣ ያስወስዳል፤
- የክልልና የከተማ አስተዳደሮች የመሰረታዊ ሽቀጦች መጠን/ኮታ ይደለድላል፣ የአስመጪ/አቅራቢ ድርጅቶች የሚያከፋፍሉባቸውን አካባቢዎች ይወስናል፣ ያሳውቃል፤
- በግብረ-ጋይሱ ኮሚቴ የሚደረሰውን የውሳኔ ሀሳቦች ተፈጻሚ እንዲሆን ያደርጋል፤
- ስርጭቱንም በሚመለከት የክትትልና ግምገማ ስርዓት በመዘርጋት አፈፃፀሙን በየሶስት ወሩ ከክልል የንግድ ቢሮዎች ጋር ይገመግማል፤
- በአቅርቦትና ስርጭቱ ዙሪያ ለሚከሰቱ ችግሮች የመፍትሄ አቅጣጫ የሚያመላክቱ የዳሰሳ ጥናት ያከናውናል፤
- ስርጭት መዛባት ካለም ወቅታዊ እርምት እንዲወስድ ያደርጋል፣ መዛባቱን ምንጭ ከኪራይ ሰብሳቢነት ጋር ከተያያዘ በቂ መረጃ በመያዝ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል፣ ያስወስዳል፤

3.2. የክልል/ከተማ አስተዳደር ንግድ ቢሮ

- ከሚንስቴር መስሪያ ቤቱ በሚተላለፈው የመሰረታዊ ሽቀጦች ሥርጭት አፈጻጸም መመሪያ እና በሚመደበው ኮታ መሰረት ሽቀጦችን እስከ ሽማቹ ህብረተሰብ ሊደርስ የሚያስችል የስርጭት አፈጻጸም፣ ክትትልና ቁጥጥር ሥርዐት ይዘረጋል፤ አፈጻጸሙንም በየደረጃው በሚቋቋመው ግብረ-ኃይል ኮሚቴ መሰረት ይከታተላል፤
- በክልል/ከተማው አስተዳደር የመሰረታዊ ሽቀጦች የሚሰራጭላቸውን ከተሞች /ዞኖች/ ወረዳዎችና ቀበሌዎች ማከማቻና ማሰራጨ ማዕከላትን ይለያል፤ በተገቢው ጊዜና መጠን ክምችት መያዙንና መሰራጨቱን ክትትል ያደርጋል፤
- ለክልል ግብረ-ኃይል ኮሚቴ የስርጭት መረጃና የአፈፃፀም ሪፖርት ለግብረ-ኃይሉ በጽሑፍ ያቀርባል፤
- ለክልሉ ወይም ለከተማ አስተዳደሩ የተደለደለውን መሰረታዊ ሽቀጦች በክልሉ ለሚገኙ ዞኖችና የከተማ አስተዳደሮች እንዲሁም የመንግስት ተቋማት ይደለድላል፤ ያሳውቃል፤
- በዞኖች/ከተማ አስተዳደሮች የተመረጡ ሽማቹ ማህበራትና ቸርቻሪ ነጋዴዎችን ከተጠቃሚው ህብረተሰብ፣ እንዲሁም ዱቄት ፋብሪካዎችን ከተመረጡ ዳቦ ቤቶች ጋር ትስስር ያደርጋል፤ አፈፃፀማቸውንም ይከታተላል፤
- በየወሩ የመሰረታዊ ሽቀጦች ክፍፍልና ስርጭት በተዘረጋው የአሰራር ስርዓት፣ በተተመነው ዋጋ መሰረት መፈፀሙን ይከታተላል፤ ከተዘረጋው አሰራር ስርዓት ውጭ በሚያከማቹ፣ በሚያጓጉዙና በሚያከፋፍሉ ሽማቹ ህ/ስ/ማ እና ቸርቻሪ ነጋዴዎች ላይ በየደረጃው አስተዳደራዊ እና ህጋዊ እርምጃ ይወስዳል፤ ያስወስዳል፤

- ለሚኒስቴር መ/ቤቱ የአፈፃፀም ሪፖርት በየወሩ ይልካል፤
- የንግድ ሚኒስቴር ባስቀመጠላቸው የመሰረታዊ ሽቀጦች የመሸጫ ዋጋን መነሻ በማድረግ እና እንደየርቀታቸው የትራንስፖርት ዋጋን መሰረት በማድረግ በስሩ በሚገኙ ከተማዎች የሚኖረውን የመሸጫ ዋጋ ይወስናል፤ ሥራ ላይም እንዲውል ያደርጋል፤
- በክልል ግብረ ኃይል ኮሚቴ ውስጥ በሰብሳቢነት ይሳተፋል፤ ተገቢውንም የስርጭት መረጃ ለግብረ-ኃይሉ በጽሁፍ ያቀርባል፤
- ከፋብሪካ እስከ ዳቦ ጋጋሪውና ሽማች ህብረት ስራ ማህበራት ያለው ዱቄት ፍሰት መቆጣጠር ሚያስችል መረጃ መያዙን ያረጋግጣል ለዚህም ራሱን የቻለ የክትትልና ቁጥጥር ሥርዓት ይዘረጋል፤
- በግብር ከፋይ መለያ ቁጥር ላይ የተመሰረተ ሽያጭ መፈጸሙን፣ በተተመነው ዋጋ መሰረት እየተከፋፈለ መሆኑን፣ ፋብሪካዎች የወለዱት የስንዴ መጠን፣ ያመረቱትንና የሸጡት የዱቄት መጠን የሚፈለገውን ውጤት ማስገኘቱን ይቆጣጠራል፤ ዳቦም በተፈለገው ዋጋና መጠን እና የስንዴ ዱቄት ለህብረተሰቡ ለሽያጭ መቅረቡን የቅርብ ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋሉ፤
- ለፋብሪካዎች የሚሸጥ ስንዴም ሆነ ከፋብሪካዎች እጅ የሚወጣ ዱቄት በህገ ወጥ መንገድ ወደ ጎረቤት ሀገሮች እንዳይወጣ ቁጥጥር ስርርዓት በመዘርጋት ክትትል ያደርጋል፤
- በግብረ-ኃይል ስብሰባ ላይ በሚደረሰው ውሳኔ መሰረት ተገቢውን ይፈጽማል፤
- ሚኒስቴር መስሪያ ቤቱ በሚያዘጋጀው የጋራ ምክክር መድረክ ላይ ይሳተፋል፤ ስለስርጭት አፈጻጸም በየወሩ ሪፖርት ያቀርባል፤ በስብሰባ ላይ ገለጻ ያደርጋል፤ በጋራ ምክክር መድረኩ የተሰጡ መመሪያዎችን ተግባራዊ ይደርጋል፤

- የክልል እና የከተማ አስተዳደር ንግድ ቢሮዎች ከክልሉ ህብረት ስራ ማህበራት ማደራጃ ኤጀንሲዎች ጋር በመሆን በሁሉም የስኳር ማከፋፈያ ማዕከላት የሚያቀርቡ ዩንዮኖችን በመምረጥ ለንግድ ሚኒስቴር ያሳውቃሉ፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላሉ፤

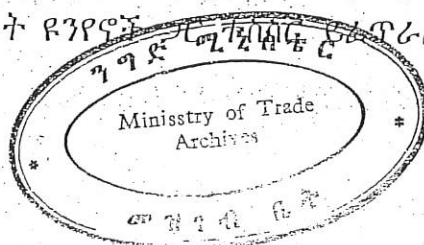
3.3. የዞን/ከተማ አስተዳደር ንግድ ጽ/ቤት

- በዞን/በክፍለ ከተማው የተመደበለትን የመሰረታዊ ሽቀጦች መጠን በሥሩ ለሚገኙ ወረዳዎች/ከተማ አስተዳደሮች፣ ለአገልግሎት ሰጪዎችና መንግሥታዊ ተቋማት ይደሰድላል፤ ያሳውቃል፤ ይከታተላል፤
- የወሩን የመሰረታዊ ሽቀጦች አቅርቦትና ስርጭት አፈጻጸም ለክልል ንግድ ቢሮ ሪፖርት ያቀርባል፤
- በዞን/ከተማ አስተዳደሩ የሚያከፋፍሉ ሽማግሌ ህ/ስ/ማ፣ ችርቻሮ ነጋዴዎችና ዳቦ ቤቶችን በተወሰነለት ቁጥር መጠን በተቀመጠው መስፈርት መሰረት ይመርጣል፤
- የችርቻሪ ነጋዴዎች የመግዣና የመሸጫ ዋጋ በተወሰነው መሰረት መፈፀሙን ይከታተላል ይቆጣጠራል፤
- የአስመጪው ወይም የህ/ስ/ማ/ዩንዮኖች መጋዘን በር ዋጋን መሰረት በማድረግ የችርቻሮ ዋጋ በተወሰነው መሰረት መፈጸሙን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
- አስመጪው/ዱቄት ፋብሪካ የተቀበሉትን መሰረታዊ ሽቀጦች ትስስር ለተፈጠረላቸው ችርቻሮ ነጋዴዎች/ማህበራቶች/፣ ዳቦ ቤቶች እና አገልግሎት ሰጭ ተቋማት ስለማስራጨታቸው የሚገልፅ ማረጋገጫ ክሊራንስ/ደብዳቤ/ እያረጋገጠ በየወሩ ለአስመጪ ድርጅቶች ያሳውቃል፤
- የሽቀጦች ስርጭት በወቅቱ ለየዞኖቹ መድረሱን ያረጋግጣል፤ ችግር ካለም በክልል ደረጃ ለሚቋቋመው ግብረ ሀይል በፅሁፍ ያሳውቃል፤ መፍትሄም በፍጥነት እንዲሰጥ ያደርጋል፤

- የሸቀጥ ስርጭቱ በታቀደውና በግልጽነት ለህብረተሰቡ መድረሱን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ ከተቀመጠው አቅጣጫ ውጪ በሚንቀሳቀሱት ላይ የማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል ወይም እንዲወሰድ ያደርጋል፤
- ከክልል ግብረ ሀይል ጋር በመደበኛነት በጋራ ይገመግማል፤ ልምድ ይለዋወጣል፤ ችግሮችን እያየ የመፍትሄ አቅጣጫ ይሰጣል፤
- በአጠቃላይ ስለስርጭቱ ከሚመለከታቸው መረጃዎችን በማሰባሰብ በቂ ትንተና ያደርጋል፤ የተከሰቱ ችግሮች ላይ ወቅታዊ የእርምት እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል፤
- በዚህ መመሪያ በሚሸፈኑ ሽቀጦች ክምችት ስርጭት ቁጥጥርና ሌሎችም መሰል ተግባራት በተመለከተ አስፈላጊውን ያደርጋል፤
- ዩኒየኖች በየማዕከላቱ የሚያቀርቡትን ስኬት ምርት ለሸማች ህብረት ስራ ማህበራት፤ ኢትዮጵያ ወይም ከችርቻሮ ነጋዴዎች ጋር በማስተላለር ተፈፃሚ ያደርጋሉ፤

3.4. የወረዳ ንግድ ጽ/ቤት

- በዞን/ከተማ አስተዳደሩ የተመደበለትን የመሰረታዊ ሽቀጥ መጠን በወረዳው ለሚገኙ ሽ/ሀ/ስ/ማህበራትና ችርቻሪ ነጋዴዎች ይመድባል፤ ለዞን/ክፍለ ከተማ ያላውቃል አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
- በወረዳው/ከተማ አስተዳደሩ በቂ ቁጥር ያላቸውን ችርቻሪ ነጋዴዎችን /ማህበራቶች/፤ ዳቦ ቤቶችን ለህብረተሰቡ ተደራሽነታቸው ከግምት በማስገባት ይመለምላል ያስማራል፤
- የመሰረታዊ ሽቀጥ ችርቻሪ ነጋዴዎችንና አገልግሎት ሰጭ ድርጅቶች ከአስመጪ ድርጅቶች እና ከህብረት ስራ ማህበራት ዩኒየኖች ጋር ይገናኛል፤

- በየወሩ የመሰረታዊ ሽቀጥ አቅርቦትና ስርጭት አፈጻጸም ሪፖርት ለዞኑ/ለከተማ አስተዳደሩ ንግድ ጽ/ቤቶች ያደርጋል፤

- በወረዳው/ከተማ አስተዳደሩ የተመደበላቸው የመሰረታዊ ሽቀጥ ለተጠቃሚው ህብረተሰብ ተደራሽ መሆኑን በቅርብ ይከታተላል፤ ለሚከሰቱ ችግሮችም አስፈላጊውን የእርምት እርምጃ ይወስዳል፤

- በወረዳው/በከተማው አስተዳደር ህብረተሰቡን በተደራጀ አካሄድ ከተመረጡ ቸርቻሪዎችና ሽ/ህ/ኪ/ማ ጋር (በ1 ለ5) እና መሰል አመቺ አደረጃጀቶች በመጠቀም ትስስር በመፍጠር አፈፃፀሙን ይከታተላል፡፡

- ሽማቹ ህብረተሰብም በተቀመጠው የዋጋ ተመን መሰረት ከህብረት ስራ ማህበራት፣ ከኢትዮጵያ እና ቸርቻሪ ነጋዴዎች እየገዛ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

- የመሰረታዊ ሽቀጥ ቸርቻሪ ነጋዴዎች ከአስመጪ/አቅራቢ ድርጅት ማዕከላት ርቀው በሚገኙ ወረዳዎች ቸርቻሪ ነጋዴዎች እርስ በራሳቸው ተደራጅተውና ተወካክለው ለተጠቃሚዎች ምርቱን እንዲያቀርቡ ወረዳው ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፤

3.5. የመንግስት የልማት ድርጅቶች

3.5.1. የስኳር ኮርፖሬሽን

- በኮርፖሬሽኑ መጋዘኖች የሚገኝ የስኳር መጠን እንቅስቃሴ መረጃ ይይዛል፤ በየሳምንቱ መረጃዎቹን ለሚንስቴሩ በጽሁፍ ያሳውቃል፤

- ከርፖሬሽኑ ያከናወነውን የሽያጭ መጠን በየክልሉ በመለየት በየወሩ ለሚንስቴሩ በጽሁፍ ያሳውቃል፤
- ከሚንስቴሩ ጋር በመሆን የአገሪቱን የስኳር ፍላጎትና የአገር ውስጥ አቅርቦት በመለየትና ከውጭ ሊገዛ የሚገባውን የስኳር መጠን ይለያል፤
- በአገር ውስጥ ምርት አቅርቦት ማነስ ምክንያት በሚንስቴሩ በሚቀርበው የውጭ አገር ግዥ ዕቅድ መሰረት ስኳር ገዝቶ ወደ አገር ውስጥ በወቅቱ እንዲገባ ያደርጋል፤ ይህንኑ ለሚንስቴሩ በጽሁፍ ያሳውቃል፤
- ያጋጠሙትን ችግሮች ጊዜ ሳይወስድ በጽሁፍ ለሚንስቴሩ ያሳውቃል፤
- ሚኒስቴሩ በሚወስነው ዋጋ መሰረት ለክልሎች እና ከተማ አስተዳደሮች በህብረት/ስ/ማ/ዩንየኖች አማካኝነት በሚቀርብለት ኮታ መሰረት ስኳርን ያሰራጫል፤ አፈፃፀሙን በጋራ በቅርቡ ይከታተላል፤ ስለአፈፃፀሙ የፅሁፍ ሪፖርት ለሚኒስትሩ ያቀርባል፡፡

2.1.1. የኢትዮጵያ አህል ንግድ ድርጅት

- ወርሃዊ የስንዴ ግዥ እና ሽያጭን ዕቅድ ያዘጋጃል፤
- በመንግስት በተሰጠው አቅጣጫ መሰረት ስንዴ ከውጭ ሀገር ይገዛል፤ ያጓጉዛል፤ ያከማቻል፤
- ከሚኒስቴሩ በሚላክለት ኮታ መጠን እና የመሸጫ ዋጋ መሰረት ስንዴን በክልል ተመራጭ ለሆኑ የዱቄት ፋብሪካዎች፣ የሸማች ህ/ስራ/ማህበራት ያሰራጫል፡፡ ስለ አፈፃፀሙም መረጃ በመያዝ በየወሩ እና በተፈለገው ጊዜ ሪፖርት ለሚንስቴር መስሪያ ቤቱ ያሳውቃል፤
- በመጋዘን የሚገኝ የስንዴ ክምችት መረጃ በየጊዜው ይይዛል፤ ይህንኑ በፅሁፍ ለሚንስቴር መስሪያ ቤቱ ያሳውቃል፤

- ድርጅቱ በተዋረድ በሚዋቀሩ ግብረ ሃይል ኮሚቴዎች ውስጥ በአባልነት ይሳተፋል፤ በግብረ ሃይሉ ሲጠየቅም ተገቢውን መረጃ ያቀርባል፤

3.5.2. የህብረት ስራ ማህበራት ዩኒየኖች/የግል አስመጪ ድርጅቶች/አቅራቢ ድርጅቶች

- መንግስት በሚወስነው መሰረት ከውጭ እንዲገዙ ውሳኔ የተሰጣቸውን ሽቀጦች በወቅቱ ወደ ሀገር ውስጥ ያስገባል፤
- ለየክልልሎቹ በተመደበው የመሰረታዊ ሽቀጦች ኮታ መሰረት ሽቀጡ በወቅቱ ወደ ማሰራጫ ማዕከላት እንዲደርስ ያደርጋል፤
- የድርጅቱ ቅርንጫፍ ማዕከላት በሚገኙበት ከተማዎች ወይም ዞኖች ወይም ወረዳዎች አግባብነት ባለው ግብረ - ሃይል ኮሚቴ ውስጥ ይሳተፋል፤ መረጃ ሲጠየቅም ያቀርባል፤
- የፓልም የምግብ ዘይትና ስኳር ግዢ፣ ሽያጭና ክምችት መረጃ ይይዛል፤ ስለ አፈፃፀሙም መረጃ በማጠናከር የተሟላ ሪፖርት ሳምንታዊ ሪፖርት በፅሁፍ ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤
- መንግስት የፓልም የምግብ ዘይት እና ስኳር ለማስመጣት፣ ለማከፋፈልና ለማሰራጨት ባወጣው የአሰራር መመሪያ፣ በዘረጋው ስርዓት፣ የዋጋ ተመንና የትርፍ ህዳግ ምጣኔ፣ ድልድልና የማከፋፈያ አካባቢዎች የመስራት ሀላፊነት አለባቸው፤
- የፓልም የምግብ ዘይት ግዢ በሚፈጽምበት ጊዜ ምርቱ የኢትዮጵያን አስገዳጅ ደረጃ ማሟላቱን ያስፈትሻል፤ ጥራት የሌላቸውን ምርቶች ለህብረተሰቡ ጥቅም ላይ እንዳይውል ያደርጋል፤
- የፓልም የምግብ ዘይት እና ስኳር እንዲያሰራጩ በተመደቡላቸው ክልል/ከተማ አስተዳደሮች በሚገኙ ሁሉም ዞኖች ለስራው አስፈላጊ የሆኑ የማሰራጫ መጋዘኖች፣ የግዥና የሽያጭ ሠራተኞችና ማሰፈፀሚያ ሀብት ሚሟላት ይጠበቅባቸዋል፤

- የፓልም የምግብ ዘይት እና ስኬር ግዥ፣ ክምችትና ክፍፍልን የተመለከተ መረጃ ይይዛሉ፤ መረጃውንም ለሚንስቴር መስሪያ ቤቱ እና ለክልል/ከተማ አስተዳደር ንግድ ቢሮዎች የጽሑፍ ሪፖርት በየወሩና አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ያቀርባሉ፤
 - የክልል/የዞን/ከተማ አስተዳደር የሚገኙ ቸርቻሪ ነጋዴዎች ወይም ሽማግሌ/ህ/ስ/ማ በየዙሩ ያነሷቸውን የፓልም/የምግብ ዘይት እና ስኬር መጠን በአግባቡ ለህብረተሰቡ ማሰራጨታቸውን የሚያሳይ ክሊራንስ/ደብዳቤ/ ከክልል/ከተማ አስተዳደር ወይም እነሱ ከሚወክሏቸው አካላት መቅረባቸው በማረጋገጥ ትስስር ለተፈጠረላቸው ቸርቻሪ ነጋዴዎች ወይም ሽማግሌ/ህ/ስ/ማ እንዲሁም መንግስታዊ ተቋማት የማከፋፈል ኃላፊነት አለባቸው፤
 - ማንኛውም በዚህ ስራ ላይ ተሳታፊ የሆነ አስመጪ የማከፋፈል ስራውን ማቋረጥ ከፈለገ ለሚንስቴር መስሪያ ቤቱ ከማቋረጥበት ጊዜ ከ 3 ወር በፊት የማሳወቅ ግዴታ አለበት፤
 - አስመጪዎች/አቅራቢዎች እንዲያከፋፍሉባቸው ተወስኖ ከሚሰጣቸው የማከፋፈያ ማዕከላት ውጭ ማከፋፈል፣ ማዕከላቱን ወደ ሌላ የማከፋፈያ ከተሞች/ዞኖች/ወረዳዎች ማዛወር የመሸጫ ጭማሪ ማድረግ አይችሉም፡፡ ማዕከላቱን መቀየር አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ማዕከሉ የሚገኝበት የክልል/ከተማ ንግድ ቢሮና ሚንስትር መስሪያ ቤቱ ቀርቦ ውሳኔ ሲሰጥበት ብቻ ይሆናል፤
 - ማንኛውም አስመጪ/አከፋፊ/አቅራቢ ምርቱን ለህብረተሰቡ ተደራሽ ለማድረግ በሁሉም ክልሎችና ከተማ አስተዳደሮች በሚገኙ ዞኖች የማሰራጨ ማዕከላት መክፈት ይኖርበታል፤
- ስኬር ስርጭትን በተመለከተ የኢትዮጵያ ንግድ ድርጅት (አለ በጅምላ) ቅርንጫፍ ባልከፈተባቸው የክልል እና የከተማ አስተዳደር ከተሞች ውጪ የህብረት ስራ ማህበራት ዩንየኖች በቀጥታ ከተመደቡበት ስኬር ፋብሪካዎች የሚመደባቸውን ኮታ በመውሰድ ለህብረት ስራ ማህበራቶች፣ ኢትዮጵያ፣ ቸርቻሮ ነጋዴዎች፣ ለተፈቀደላቸው አገልግሎት ሰጪ ማዕከላት እና መንግስታዊ ለሆኑ እና ላልሆኑ ተቋማት ያቀርባሉ፤

- የህብረት ስራ ማህበራት የንጥረ/ዘይት አስመጪ ድርጅቶች የሰኪርና ዘይት ስርጭቱን ይበልጥ ተደራሽ ለማድረግ በየቦታው የማሰራጨ ቅርንጫፎችን መክፈት ይኖርባቸዋል።

3.6. የዱቄት ፋብሪካዎች

- ከክልሉ ንግድ ቢሮ በተመደበላቸው ስንዴ ወርሃዊ ኮታ መሰረት ከተመደቡበት የስንዴ ማከማቻ ምዕከት ግዢ ይፈጽማሉ፤
- ዱቄት ፋብሪካዎች እንዲሸጡላቸው በጽሁፍ ብቻ ለተመደቡላቸው ዳቦ ቤቶች እና ዳቦ ጋጋሪዎች፤ ሽማች ህብረት ስራ ማህበራት የንጥረ፣ ሽማች ህብረት ስራ ማህበራትና ለመንግስት ተቋማት ያሰራጫሉ፤

- ዱቄት በመንግስት በተተመነው የፋብሪካ በር ላይ ዋጋ መሰረት ሽያጭ ያከናውናሉ፤
- እያንዳንዱ ፋብሪካ ግብር ከፋይ መለያ ቁጥርን ጨምሮ ለማን ምን ያህል እንደሸጠ በግልጽ የሚያሳይ ደረሰኝና መዝገብ በማዘጋጀት መረጃ ይይዛሉ፤
- ስንዴን በጥሬው መሸጥ ወይም ተበላሽቶብናል ወይም ሌላ ምክንያት በመፍጠር ለሌላ ፋብሪካ አሳልፎ መስጠት አይችሉም፤
- የቀጣዩን ጊዜ ኮታ ለመውሰድ ቀደም ሲል ወሰዱትን ስንዴ ፈጭተው በተገቢው መንገድ ስለመሸጣቸው ማረጋገጫ ከክልል ንግድ ቢሮ ወይም ቢሮው ከሚወክለው አካል ማስረጃ ወይም ማረጋገጫ ማምጣት አለባቸው፤ ይህ ካልሆነ ቀጣዩን ስንዴ እንዲገዙ አይፈቀድላቸውም፤

- ዱቄት ፋብሪካዎች በሚገኙባቸው ከተማዎች/ወረዳዎች ምንም አይነት ጅምላ አከፋፋይ ሳይኖር ትስስር ለሚደረግላቸው ሸ/ሀ/ሰ/ማ ወይም ዳቦ ቤቶች በቀጥታ ምርቱን ያደርሳል፤

3.6.1. የመሰረታዊ ሽቀጦች ችርችሮ ነጋዴዎች/የሽማች ህብረት ስራ ማህበራቶች

- ከአስመጪ/አቅራቢ ድርጅቶች በሚገኙባቸው አካባቢዎች የተመደበላቸውን መሰረታዊ ሽቀጥ ወቅቱን ጠብቀው በመረከብ በተቀመጠላቸው የትርፍ ህዳግ መሰረት ወረዳው/ከተማ አስተዳደሩ ትስስር ለፈጠረላቸው ተጠቃሚ ህብረተሰብ ማከፋፈል አለባቸው፤
- የስርጭት/ሽያጭ እንቅስቃሴቸውን በተመለከተ ለወረዳ/ከተማ ንግድ ጽ/ቤት ማሳወቅ አለባቸው፤
- ዋጋ ቁጥጥር የሚደረግባቸውን ሽቀጦችን መደበኛ እና ያለ አግባብ ማከመቸት አይችሉም
- ስለሽያጫቸው መረጃ ይይዛሉ፤ በተቆጣጣሪ ቢሮዎች ወይም ጽ/ቤቶች መረጃ ሊጠየቁም ይቀርባሉ፤
- በስራቸው ለሚፈጠርላቸው በ1 ለ5 እና መሳል የስርጭት አደረጃጀት ስርዓት የተጠቃሚዎች ትስስር መሰረት የተረከቡትን ሽቀጥ ማሰራጨት ይጠበቅባቸዋል፤

3.5.6. የህብረት ስራ ኤጀንሲዎች

- በየክልሉ ያሉ የሽማች ህብረት ስራ ማህበራ ወይም ዩኒየን አቅም በመገምገም መቶ ድጋፍ ያደርጋል፤
- በግብረ ሃይል አባላቱ በስብሰባው ላይ በሚወሰኑ ጉዳዮችና በሚሰጡ መመሪያዎች መሰረት የሽማች የህብረት ስራ ማህበራት ወይም ዩኒየኖችን አቅም ያንጻል።
- ከስራ ድርሻው አንጻር የሽማች ህብረት ስራ ማህበራ ወይም ዩኒየኖችን በሽቀጦች ስርጭት የሽማቹን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ጥረት ማድረግ ይጠበቅበታል፤

- የህብረት ስራ ማህበራዊ/ዩንዮኖች መሰረታዊ ሽቀጦችን ወደ ማቅረብና እና ማከፋፈል ስራ እንዲገቡ ከፋይናንስ ተቋቁማት የብድር አገልግሎት እንዲያገኙ የመደገፍ፣ የአደረጃጀትም ሆነ የአቅም ግንባታ ስራ በመስራት ብቁ የሆኑትን በመመልመል ለንግድ ሚንስትር በማቅረብ ወደ ንግዱ ተሳታፊ እንዲሆኑ ያግዛል፤

3.5.6. ዳቦ ቤቶች

- ከዱቄት ፋብሪካዎች የገዙትን ዱቄት በተተመነው መጠን ልክ ዳቦ ይጋግራሉ፤
- በማንኛውም ምክንያት የገዙትን ዱቄት ለሌላ ወገን በስጦታም ይሁን በሽያጭ ማስተላለፍ አይችሉም፤
- የሚጋግሩት ዳቦ ለሸማቹ እንዲሸጥ ከሚፈለገው ባለ 100፣200፣300 ግራም ውጭ በማስበለጥ ወይም በማሳነስ ከዋጋ ተመኑ በላይ የመሸጥ ተግባር መፈፀም አይቻልም፤
- ዳቦ ለመጋገር የገዙትን ስንዴ ወደ ጣፋጭ ምግቦች ወይም ወደ ሌላ የዋጋ ቁጥጥር የማይደረግባቸው የዱቄት ውጤት ምግቦችን ለማምረቻነት ማዋል አይችሉም፤
- ዳቦ ቤቶች ጋግረዉም ሆነ ከዳቦ ጋገሪዎች ገዝተው የሚሸጡት ዳቦ በየከተሞቹ በተተመነላቸው ዋጋ እና መጠን ልክ ለሸማቹ ይሸጣሉ፤

ክፍል አራት

4. የዋጋ ትመናና የአስመጪዎች፣ የአከፋፋዮች፣ የቸርቻሪ ነጋዴዎች የትርፍ ህዳግ ምጣኔ አወሳሰን እንዲሁም የአመራረጥ መስፈርቶች

4.1. የዋጋ ትመናና የትርፍ ህዳግ ምጣኔ አወሳሰን

- ሚንስትር መስሪያ ቤቱ የአለም የመሰረታዊ ሽቀጦች ዋጋን መሰረት በማድረግ የአስመጪዎች፣ የህ/ስ/ማ/ዩንዮኖች፣ ቸርቻሪ ነጋዴዎችን የመሸጫና የትርፍ መጠን እየሰራ ለተጠቃሚዎችና ለህብረተሰቡ በህዝብ ማስታወቂያ ያሳውቃል፡፡

- ሚኒስቴር መ/ቤቱ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የሸቀጡን ዋጋ ለመተመን አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን ከአስመጪዎች/አቅራቢዎች/ ከሚመለከታቸው መንግስታዊ አካላት መረጃ ያሰባስባል አሰራሩንም በግልፅነት አሰራር ተመስርቶ በመስራት ያሳውቃል፤

- አስመጪዎች የአለም የመግዣ ዋጋን መሰረት በማድረግ ይገዛሉ፤ ተመሳሳይ መጠን ያላቸው ማሽኒያዎች በአማካኝ ዋጋ የመግዛትና በሚኒስቴር መ/ቤቱ የሚጠየቁትን መረጃዎች፡-

- ✓ ሸቀጡ የተገዛበት ሀገር- የአምራች ድርጅት ስም እና ቻምፒዮን የሆኑ ኢንቨይሶች፤
- ✓ ምርቱ የተጓጓዘበት የትራንስፖርት ድርጅት ዋጋ፤
- ✓ ሌሎች ዝርዝር መረጃዎች ማቅረብ ይኖርባቸዋል፤

- አስመጪዎች በመካከላቸው ውድድር እንዲኖር ከአለም የመግዣ ዋጋና አማካኝ የፓኬጂንግ ዋጋ በታች በመቀነስ በሚስትር መ/ቤቱ ከሚተመነው የመሸጫ ዋጋ በታች መሸጥ፤ ማቅረብ ይችላሉ፤

- አስመጪዎች በሚኒስቴር መ/ቤቱ ከተቀመጠው የመሸጫ ዋጋ በላይ መሸጥ አይችሉም፤

- የቸርቻሪ ነጋዴዎች በሚኒስቴር መ/ቤቱ ከተተመነው የመሸጫ ዋጋና ትርፍ መጠን በላይ መሸጥና ማከማቸት የተከለከለ ነው፡፡

- አስመጪዎችና ቸርቻሪ ነጋዴዎች ሚኒስቴር መ/ቤቱ በሚያወጣው የዋጋ ተመንና የትርፍ ህዳግ ምጣኔ ላይ ቅሬታ ካላቸው ለሚኒስቴር መ/ቤቱና ለክልል/ከተማ አስተዳደር ንግድ ቢሮዎች ከነበቂ ምክንያት በፅሁፍ ማቅረብና ምላሽ የማግኘት መብት አላቸው፤

➤ የትርፍ ህዳግ ፓልም የምግብ ዘይትን በተመለከተ

- ✓ አስመጪ /አቅራቢ ድርጅቶች/ ፓልም የምግብ ዘይትን ጅቡቲ የደረሰበት ዋጋ ላይ የ3 በመቶ የትርፍ መጠን እንዲያገኙ ይደረጋል፤

- ✓ ቸርቻሪ ነጋዴች ፓልም የምግብ ዘይትን ከአስመጪ ድርጅቶች የገዙበትን ዋጋ 4 በመቶ ጨምረው ለሽማች ህብረተሰብ መሸጥ አለባቸው።

➤ የትርፍ ህዳግ ስኳርን በተመለከተ

- ✓ አስመጪ /አቅራቢ ድርጅቶች/ ከስኳር ኮርፖሬሽን የገዙበትን ዋጋ ላይ የ1.5 በመቶ የትርፍ መጠን እንዲያገኙ ይደረጋል፤

- ✓ ቸርቻሪ ነጋዴች ስኳርን ከአቅራቢ ድርጅቶች ከገዙበት ዋጋ ላይ 6 በመቶ ጨምረው ለሽማች ህብረተሰብ መሸጥ አለባቸው።

➤ የትርፍ ህዳግ ስንዴ ዱቄት በተመለከተ

- ✓ በየደረጃው ለሚተመነው የዋጋ ግንባታ ለዱቄት ፋብሪካዎች 3.7 በመቶ፤
- ✓ ለዳቦ ቤቶች ደግሞ የ2.31 በመቶ
- ✓ ለሽማች ህብረት ስራ ማህበራት/ለቸርቻሪ ነጋዴዎች 5 በመቶ ትርፍ ህዳግ ይያዝላቸዋል።

• ዳቦ ዋጋ ተመን በተመለከተ

- ✓ 100 ግራም ዳቦ ዋጋ አንድ ብር ከሰላሳ ሳንቲም (1.30)
- ✓ 200 ግራም ዳቦ ዋጋ ሁለት ብር ከሃምሳ አምስት ሳንቲም (2.55)
- ✓ 300 ግራም ዳቦ ዋጋ ሦስት ብር ከሰማንያ ሳንቲም (3.80) ይሆናል።
- ✓ ከከተማው ወደ ሌላ የወረዳ ከተሞች ዱቄት ለማጓጓዝ የትራንስፖርት የመጫኛና ማውረጃ ወጪን ታሳቢ በማድረግ የዳቦ ዋጋ በክልል ንግድ ቢሮዎች ይተመናል።

- የዱቄት ፋብሪካዎች የዱቄት ዋጋ ግንባታ የሚሰላው የስንዴ መግዣ ዋጋ ላይ የትራንስፖርት፣ የመጫኛና ማውረጃ ወጪዎችን ብቻ በማካተት ነው። በዚሁ መሰረት ከተለያዩ ማከማቻዎች ከሚወሰደው የስንዴ መጠንና የቦታ ርቀት ጋር በተያያዘ የሚፈጠረውን ተደጋጋሚ የዋጋ ክለሳ ሥራ ለማስቀረት ሲባል የየማዕከላቱ ርቀት ከግምት ውስጥ በማስገባት አማካይ ትራንስፖርት ወጪ ተሰልቶ በዱቄት ዋጋ ግንባታ ላይ አስቀድሞ እንዲካተት በማድረግ የተመራጭ ፋብሪካዎች መሸጫ ዋጋ በክልል ንግድ ቢሮዎች ይዘጋጃል።

4.2. የመሰረታዊ ሽቀጦች አስመጪ/አቅራቢ /ድርጅቶችን አመራረጥ በተመለከተ

- በሁሉም ክልሎችና ከተማ አስተዳደሮች ከክልል ከተማ እስከ ወረዳ ድረስ አስመጪ/አቅራቢ ድርጅት ለጅምላ አከፋፋይ የተሰጠውን ሙሉ ሀሳፊነት ተክተው ይሰራሉ፤ ይህ ማለት በየትኛውም ቦታዎች በመሰረታዊ ሽቀጦች ስርጭት ላይ ጅምላ አከፋፋዮች ተሳታፊ አይሆኑም፤
- በዘርፉ ለመሰማራት የሚያስችላቸው የፀና የንግድ ፍቃድ፣ ሀብትና አቅሙ ያላቸው፤
- ለፓልም የምግብ ዘይት በሀገር ውስጥ የፓልም የምግብ ዘይት የአምራች ኢንዱስትሪ ወይም ከሀገር ውስጥና ከውጭ ባለሀብቶች በጋራ መገንባት የጀመረ መሆን አለበት፤
- የሕብረተሰቡን ጥቅም እና የሀገሪቱን ኢኮኖሚ ልማት ለማፋጠን ሽቀጦች በማቅረብና በማሰራጨት ልምድ ያላቸው፤
- የሀገሪቱን ፈጣን የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ሊያፋጥኑ በሚችሉ ዘርፈ ብዙ የኢንቨስትመንት ስራዎች ላይ ተሳታፊ የሆኑ፤
- በፓልም የምግብ ዘይት ማስመጣትና ማከፋፈል ውስጥ አቅሙና የቀደመ ልምድ ያላቸው፣ ሚኒስትሩ ካመነ ተሳታፊ እንዲሆኑ ሊመለምላቸው ይችላል፡፡
- በሀገሪቱ በኤክስፖርት ስራ የተሰማሩና የውጭ ምንዛሬ በማስገኘት ውጤታማ የሆኑ እና በማስመጣት በስራው ለመሰማራት ፈቃደኛ የሆኑ ላኪዎች እንደ አስፈላጊነታቸው ሊሳተፉ ይችላሉ፤
- በስኳር አቅርቦት ላይ ተሳታፊ የሚሆኑ አካላት የህብረት ስራ ማህበራት ዩንየኖች፣ የኢትዮጵያ የንግድ ድርጅት (አለ በጅምላ) እና እንደአስፈላጊነቱ የህዝብ የልማት ድርጅቶች ይሆናሉ፤

4.3. የመስረታዊ ሽቀጦች ቸርቻሪ ነጋዴዎች፣ የሽማግሌት ህብረት ስራ ማህበራት እና ዳቦ ቤቶች መመልመያ መስፈርት በተመለከተ

- በዘርፉ ለመስማራት የሚያስችላቸው የፀና የቸርቻሪ ንግድ ፈቃድ ሀብትና አቅሙ ያላቸው፤
- ባለፉት ዓመታት በንግድ ስራ እንቅስቃሴው መልካም ስነ ምግባር ያለው/ላት፤ በንግድ ወይም በታክስ ማጭበርበር ያልተከሰሰ ወይም ያልተቀጣ፤
- ለመስረታዊ ሽቀጦች ክፍፍልና ስርጭት በተዘረጋው ስርዓትና በሚወሰነው የዋጋ ተመንና የትርፍ ህዳግ መስረት ለመስራት ፈቃደኛ የሆኑ፤
- ለመመሪያው ተፈጻሚነት የሚቀመጡ ተጨማሪ መስፈርቶችን የሚያሟላ፤
- በየአካባቢያቸው ነዋሪዎች (የሽቀጦቹ ተጠቃሚዎች) በታማኝነትና አገልጋይነት የተመለከረላቸው መሆን ይኖርባቸዋል፤
- እንዲያከፋፍሉ ለተመደበላቸው ኮታ በቂ የመስሪያ ካፒታል ያላቸው መሆን አለባቸው፤
- ዳቦ አምራቾችን ብቻ በተመለከተ ጥራት፣ብቃትና ንፅህናው የተጠበቀ የዳቦ ምርት ሊያመርት የሚችል የመጋገሪያ ማሽን ፣ንፅህናው የተጠበቀ በቂ የመጋገሪያ ቦታ እና የመሽጫ ቦታ እንዲሁም ዲጅታል ሚዛን ያላቸው መሆን ይጠበቅባቸዋል፤

4.4. የዱቄት ፋብሪካዎች መመልመያ መስፈርት በተመለከተ

- በዘርፉ ለመስማራት የሚያስችላቸው የፀና የቸርቻሪ ንግድ ፈቃድ ሀብትና አቅሙ ያላቸው፤
- ባለፉት ዓመታት በንግድ ስራ እንቅስቃሴው መልካም ስነ ምግባር ያለው/ላት፤ በንግድ ወይም በታክስ ማጭበርበር ያልተከሰሰ ወይም ያልተቀጣ፤

- ለመሰረታዊ ሽቀጦች ክፍፍልና ስርጭት በተዘረጋው ስርዓትና በሚወሰነው የዋጋ ተመንጥ የትርፍ ህዳግ መሰረት ለመስራት ፈቃደኛ የሆኑ፤
- ለመመሪያው ተፈጻሚነት የሚቀመጡ ተጨማሪ መስፈርቶችን የሚያሟላ፤
- በየአካባቢያቸው ነዋሪዎች (የሽቀጦቹ ተጠቃሚዎች) በታማኝነትና አገልጋይነት የተመሰከረላቸው መሆን ይኖርባቸዋል፤
- እንዲያከፋፍሉ ለተመደበላቸው ኮታ በቂ የመስሪያ ካፒታል ያላቸው መሆን አለባቸው፤
- የተመደበለትን የጥሬ ስንዴ ኮታ በተቀመጠለት የጥራት ደረጃ (73 በመቶ) ፈጭቶ ትስስር ለተደረገለት አካላት ለማከፋፈል ብቁ የሆነ እና የአገልጋይነት ማህበራዊ ኃላፊነት የሚሰማው ብሎም ከኪራይ ሰብሳቢነት አመለካከት የፀዳ ፋብሪካ፤

5. ተጠያቂነትን በተመለከተ

- በማንኛውም መንገድ ሽቀጦችን የደበቀ፣ ያለአግባብ ያከማቸ፣ ከተመደበለት ኮታ ውጪ ያሰራጩ፣ ከተፈቀደለት ዳቦ ቤት ወይም ቦታ ውጪ የሸጡ፣ የምርቱን የክብደት መጠን ያሳነሱ፣ አመጠን በላይ የሸጡ፣ ለሚመለከተው አካል ትብብር ያላደረገ ሰው፣ የሚመለከተው አካል ከሚወስደው አስተዳደራዊ እርምጃ በተጨማሪ በወንጀልና በፍትሐብሔር ህግ ተጠያቂ ይሆናል፤
- ከተመደበለት ክልል ውጪ በህገወጥ መንገድ ሲያንቀሳቅስ ወይም በቂ ማስረጃ የሌለው የመሰረታዊ ሽቀጥ ምርት በተያዘበት ክልል ተወርሶ ሽያጩ ለመንግስት ገቢ ይደረጋል፤
- የቸርቻሪዎች ወይም የሽማጃዎች ህብረት ሥራ ማኅበራት የተሰጣቸውን ሽቀጥ ያላአገባብ በመደበቅና በማከማቸት እንዲያሰራጩላቸው ለተመረጡ ንግድ ድርጅቶች ወይም ማኅበራት ሳይሆን ለሌላ አካል ሸጠውና አሰራጭተው ቢገኙ የሚመለከተው አካል ከሚወስደው አስተዳደራዊ እርምጃ በተጨማሪ በወንጀልና በፍትሐብሔር ህግ ተጠያቂ ይሆናል፤

- የዱቄት ፋብሪካዎች የገዙትን ስንዴ ፈጭተው በትስስር ለተፈጠረላቸው ዳቦ ቤቶች ወይም የጅምላ አከፋፋዮች ከማሰራጨት ውጪና ከተተመነው ዋጋ በላይ ሲሸጡ ቢገኙ የሚመለከተው አካል ከሚወስደው አስተዳደራዊ እርምጃ በተጨማሪ በወንጀልና በፍትሐብሔር ህግ ተጠያቂ ይሆናል፤
- ስንዴ ገዝተው ለህብረተሰቡ እንዲያሰራጩ የተመረጡ የኅብረት ስራ ማህበራት ወይም ዩኒቨርሲቲዎች ለሽማግሌ በተገቢው መጠንና ዋጋ በመሸጥ ፋንታ አስበልጠው ቢሰጡ፣ ያለአግባብ ደብቀውና አካማችተው ቢገኙ የሚመለከተው አካል ከሚወስደው አስተዳደራዊ እርምጃ በተጨማሪ በወንጀልና በፍትሐብሔር ህግ ተጠያቂ ይሆናል፤
- ለሚመለከተው መንግስታዊ አካል በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ሳያሳውቅ ስራውን ያቋረጠ የሚመለከተው አካል ከሚወስደው አስተዳደራዊ እርምጃ በተጨማሪ በወንጀልና በፍትሐብሔር ህግ ተጠያቂ ይሆናል፤
- ሽቀጦቹን ያለ ህጋዊ ደረሰኝ የሸጠ ወይም የገዛ እና የዋጋ ተመናቸውን በመቸርቸሪያ መደብሮች በግልጽ በወረቀት ለጥፎ ያሳሳወቀ በህግ ተጠያቂ ይሆናል፤
- ሌሎች ህግ የመተላለፍ ተግባራትን ፈፅሞ ሲገኝ በሀገሪቱ ህጎች መሰረት ተጠያቂ ይሆናል፤
- በዚህ መመሪያ ላይ ሀላፊነት የተሰጣቸው በየደረጃው የሚገኙ የመንግስት ተቋሞች በመመሪያው መሰረት ኃላፊነታቸውን ባይወጡ አግባብነት ባላቸው ህጎች ተጠያቂ ይሆናሉ፤

6. ቅሬታ አቀራረብ እና ውሳኔ አሰጣጥ

- ማንኛውም አስመጪ/አቅራቢ/ድርጅት/ዱቄት ፋብሪካ/ በዋጋ ትመናና የትርፍ ህዳግ ግንባታ፣ በአቅርቦትና ክፍፍልን በተመለከተ ቅሬታ ካለው ለሚንስቴር መስሪያ ቤቱ የኢንስፔክሽን እና ራይቶሪ ዳይሬክቶሬት በፅሁፍ ማቅረብ ይችላል፤
- ዳይሬክቶሬቱ የቀረበውን ቅሬታ በ15 ቀናት ውስጥ በማጣራት በፅሁፍ ምላሽ የመስጠት ግዴታ አለበት፤
- አስመጪ/አቅራቢ/ድርጅት/ዱቄት ፋብሪካ/ ባቀረቡት ቅሬታ ላይ የተሰጣቸው ውሳኔ በቂ አይደለም ብለው ካመኑ ለሚንስትሩ ጽ/ቤት ደግመው በማቅረብ ምላሽ የማግኘት መብት አላቸው፤
- የችርቻሮ ነጋዴዎች/ሽማች/ህ/ስ/ማ//ዱቄት ፋብሪካዎች/ዳቦ ቤቶች/ በሂደቱ አሉን የሚሉትን ቅሬታዎች በክልል/በከተማ/በዞን አስተዳደር የንግድ ቢሮዎች አቅርበው ምላሽ የማግኘት መብት አላቸው፤
- ችርቻሪ ነጋዴዎች/ዳቦ ቤቶች/ በሂደቱ ያላቸውን ቅሬታዎች ለወረዳ የንግድ ጽ/ቤቶች እና ለዞንና ክፍለ ከተማ/ወረዳዎች የንግድ ቢሮዎች በየደረጃው በማቅረብ ምላሽ የማግኘት መብት አላቸው፡፡

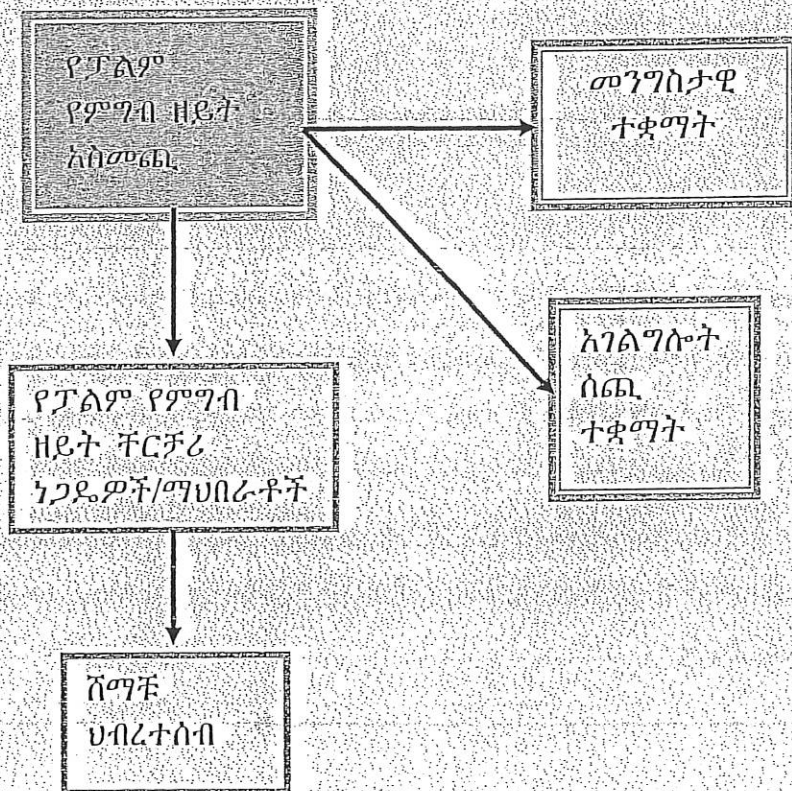

ክፍል አምስት

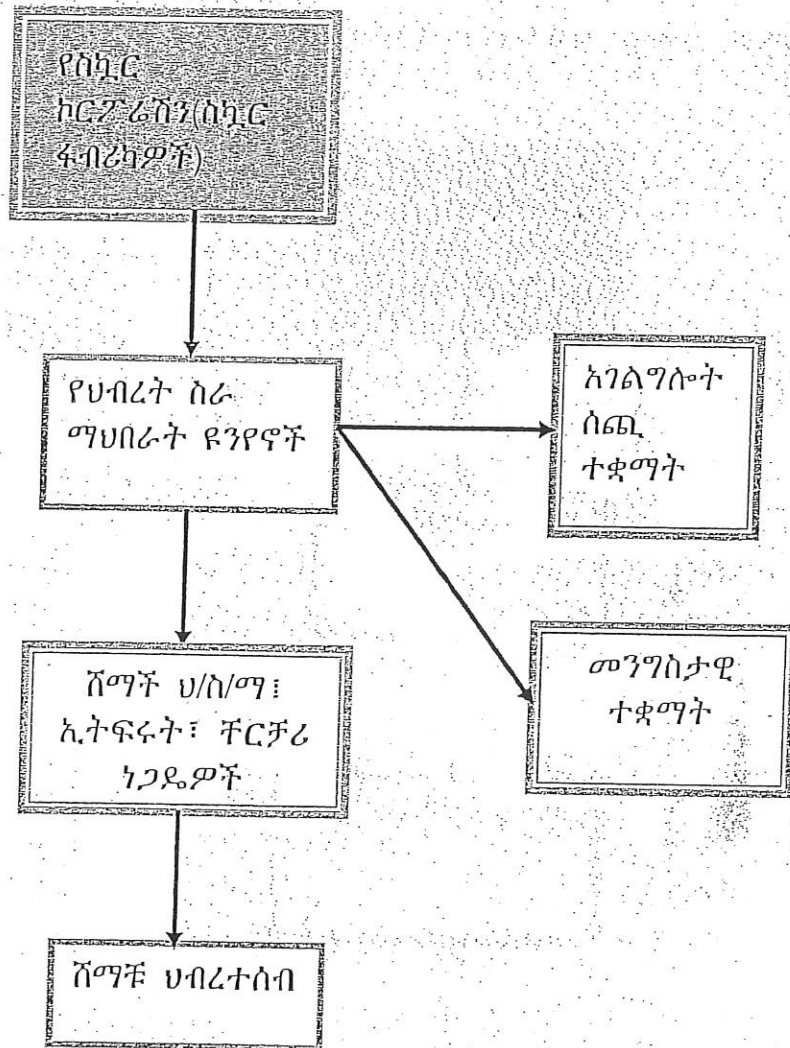
በመመሪያ ተግባራዊ የሚሆኑ አስገዳጅ አባሪዎች

1. የመሰረታዊ ሽቀጦች የስርጭት ሰንሰለት

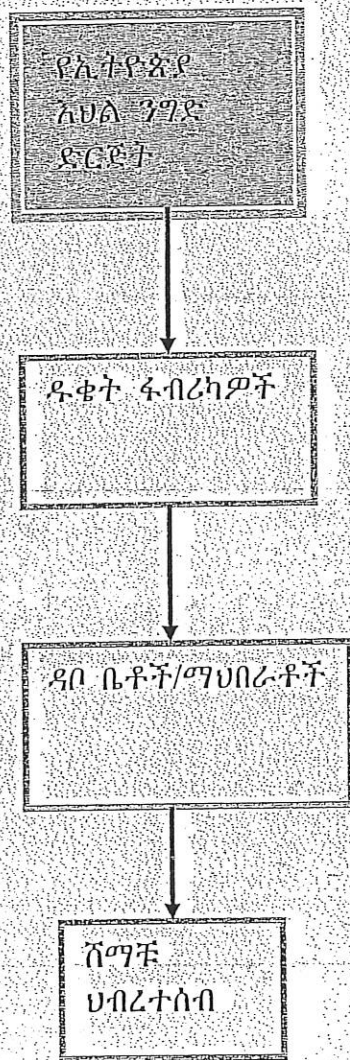
1.1.1. የፓልም የምግብ ዘይት የስርጭት ሰንሰለት

5.1.2. የስኬር የስርጭት ሰንሰለት

5.1.3. የስንዴ ዱቄት የስርጭት ስንሰለት

5.2. የመሰረታዊ ሽቀጦች የዋጋ ግንባታ፣ የመገኘትና መሸጫ ተመን መግለጫ ሰንጠረዥ

5.2.1. የፓልም የምግብ ዘይት

5.2.2. የሰኳር

5.2.3. የሰንደ ደብዳቤ ዳቀትና ዳቦ

6. የተሻሩ አሰራሮች

ይህ መመሪያ ከዚህ በፊት በስራ ላይ የነበሩትን የሽቀጦች መመሪያ ሁሉ ይሸራል። እንዲሁም ከዚህ መመሪያ ጋር የሚጋጩ ሌሎች መመሪያዎች ወይም የተለመደ አሰራሮች ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

7. መመሪያውን ስለማሻሻል

ይህንን መመሪያ የማሻሻል ወይንም የመሻር ሥልጣን የሚንጠይቅ መስሪያቤቱ ነው።

8. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከ 2008 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ንግድ ሚኒስቴር
አዲስ አበባ
2008 ዓ.ም
አሰድ ዚያድ ማህተም
ሚኒስትር ዶ/ር